

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

3 Vtrum ex homicidio in defensionem proximi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

in culpa tutela : significans in prædicto casu non A
fuisse seruatum dictum moderamen. Deinde occa-
sione huius textus posset inquiri, an maneat quis ir-
regularis occidendo aliquem in defensionem re-
rum alterius: nam in eo textu Clericus ille non de-
fendebat res proprias, sed Ecclesiæ; & ideo dici pos-
set non licuisse illi absque irregularitate eas defende-
re cum periculo occidendi alium; quia Ecclesia
ipla vult potius res suas amittere, quam Sacerdotes
suos sanguinem fundere. Sed licet verum sit potius
Ecclesiam hoc declarare, tamen ex illo textu talis
declaratio non colligitur, vt ex dictis patet. Quid
vero in eo casu dicendum sit de defensione rerum
alienarum, dicemus in sectione sequenti, ad finem.

72.
Posterior
sententia
proferitur.

Ex his ergo satis ostensum videtur in iure anti-
quo, huiusmodi irregularitatem non contineri.
Possuntque hic addi antiqui canones, in quibus si-
gnificatur, per homicidium priuatum, sine culpa, &
sine voluntate factum, non incurri irregularitatem,
capit. *Hi qui arbores*, cum duobus sequentibus, dist.
50. Et facit etiam capit. *Quia te*, eadem dist. vbi vide-
tur sermo esse de illo, qui in defensionem libertatis
sue, ne scilicet à Saracenis in captiuitatem adduce-
retur, eos occidit: de quo dicitur, nullo modo inde ca-
nonice iudicare, quia non sua sponte fecit. At vero si stan-
dum esset in rigore contrariæ sententiæ, quod sola
defensio propriæ vitæ excuset irregularitatem, non
sufficeret defensio propriæ libertatis: quod illi tex-
tui repugnare videtur, & per se videtur valde ab-
surdum. Et si quis dicat, libertatem æquiparari vitæ,
respondemus ita æquiparari, vt non sint idem, ne-
que cum omnimoda æqualitate. Et ideo si talis æqui-
paratio admittitur, hinc nos colligimus, intra nō es-
se cum illo rigore intelligenda; ideoque æquipara-
tionem extendendam esse ad omnem legitimam
culpæ excusationem, ratione cuius homicidium
non censeatur propriæ sponte factum, sed vi, & co-
actione ipsiusmet aggressoris exortum. Propter hæc
igitur videtur hæc sententia satis probabilis, & iura
prædictæ, & in rigore iuris vera. Et fundamenta con-
trariæ opinionis ex dictis sunt expedita: licet enim
communior videatur, tamen quia non habet fun-
damentum iuris sufficiens, & hæc materia tota pen-
det ex iure, & odiosa est; ideoque illam sequi non
cogimur.

SECTIO III.

*An ex homicidio facto ob licitam proximi de-
fensionem irregularitas con-
trahatur.*

Prima sen-
tentia.

Glossa.
Syluest.
Art. 2.
Nauarr.
Maior.
Covarr.

Diximus de omni defensione propriæ,
tam quoad corpus, eiusque integritatem,
quam quoad exteriora bona
fortuna, quæ suo modo locum ha-
bent, vt declarauimus: superest dicē-
dum de innocentis proximi defensione honesta, &
charitati consentanea. Multi enim existimant, etiā
in eo casu, interueniente alterius proximi occisione,
aut mutilatione contrahi irregularitatem. Ita
sentit Glossa, & Doctores in dicta Clementina, &
23. quæstion. 8. in principio, Syluester, *Homicidium*, 1.
quæstion. 9. Armilla verbo *Irregularitas*, numer. 41.
Nauarrus capit. 27. numer. 213. Maiolus libr. 5. capit.
48. numer. 9. & alij, quod refert Covarruias, dicta
Clementina, part. 3. §. vnico, numer. 5. Fundamen-
tum potest esse, vel quia tale homicidium non est li-
citur, cum æque diligenda sit vita vnius proximi,
ac alterius; vel quia licet possit fieri sine culpa,
non est casus in iure exceptus; quia dicta Cle-
mentina solum loquitur de defensione vitæ pro-
priæ.

Nos tamen consequenter loquendo contrariam
sententiam veriorē existimamus, quam Covarruias
& alij supra citati consequenter etiam te-
nent, & Maior in 4. dist. 15. quæstion. 30. Et in pri-
mis suppono, licitum esse innocentem defendere a
morte, etiam si necesse sit aggressorem interficere,
vt est communis sententia, quam ex Alciato, & alijs
refert Iulius Clarus verbo *Homicidium*, numer. 23. Iul. Clar.
quam Nauarrus, & alij admittunt. Et ratio est, quia
magis est diligendus proximus innocens, quam
propria bona, vel externus honos: sed hæc licet de-
fendere cum occisione aggressoris, si necessaria sit;
ergo & proximum. Imo sunt qui censeant, hoc ca-
dere sub obligationem præcepti, propter ea iura,
quæ dicunt, participem esse culpæ, qui mortem proxi-
mi potest impedire, & negligit, capit. *Error*, §. di-
cto capit. *Non inferenda*, 23. quæst. 3. cum similibus, &
fauet capit. *Dilecto*, de Sententia exi. omni. in 6. vbi
dicitur, licere vnicuique pro repellenda proximi
iniuria suam impertiri auxilium; imo si possit, &
negligit, videri iniuriante fouere, ac esse participem
eius culpæ. Verum tamen non censeo hoc esse sub
obligatione, nisi in aliquo casu, in quo persona, quæ
defendenda est, maxime necessaria sit Republicæ,
vel Principi eius, vel propriis pater, aut filius, iux-
ta ordinem charitatis, vel aliquam iustitiæ obliga-
tionem, vt late Nauarrus in Manuali, capit. 24. nu-
mer. 17. & 18. Covarruias, dicta Clementina, 3. part. §. 1.
numer. 7. & in regula *Peccatum*, 2. part. §. 3. numer. 4.
cum Panormitano, cap. 1. de Offic. delegati, num. 5.
Syluester, *Homicidium*, 1. num. 10. iuxta quæ senten-
tiam regulariter nulla interuenit hic obligatio;
quia licet charitas obliget ad defendendum proxi-
mum, non tamen cum tanto discrimine alterius.
Nam etiam propriam vitam non semper tenemur
defendere cum tanto damno proximi. Et licet vnus
sit innocens, & alter iniquus in eo facto, tamen illa
non est sufficiens ratio obligationis cum tanto de-
trimento alterius proximi. Maxime si necessarium
sit (prout regulariter contingit) propriam vitam
periculo exponere propter alium defendendum: de
qualariis in 2. 2. quæst. 64. art. 7.

In præsentem ergo, quando homicidium non so-
lum sit licite, sed etiam ex obligatione, longe verifi-
cilius est non incurri irregularitatem, vt in parti-
culari notauit Cardinalis, dicta Clementina de Ho-
micidio, quæst. 18. & Castro lib. 2. de Lege pænali
capit. 14. Et ratio est, quia tale homicidium nec cul-
pabile est, vt supponitur, nec moraliter voluntari. Cap-
tum ex duplici capite. Primo, quia non est intentum,
sed per accidens sequitur ex tali defensione, ad
quam quodammodo cogit ipsemet aggressor, sup-
posito naturali amore patris ad filium, vel filij ad pa-
trem, & similibus personarum. Secundo, quia ipla
met lex sua obligatione quodammodo cogit ad ta-
le homicidium etiam si homo, quantum est ex se,
fortasse nollit talibus actionibus se immiscere. Et
confirmatur ex D. Thoma 2. 2. quæst. 40. artic. 2. vbi
ait: *Nulli, qui est deputatus ad aliquod officium, licet id per
quod suo officio incongruus reddatur. Vnde et conuerso
colligimus, quoties aliquis licite exercet id, ad quod
faciendum iure naturali, vel diuino compellitur,
non posse inde reddi incongruum, vel inhabile ad
officium suum: ergo qui ex obligatione naturalis
præcepti occidit vnum, vt defendat alium, seruatis
legibus moderata defensionis, non potest in-
de fieri irregularis, alias feret ineptus ad officium
suum.*

Dices, hoc argumentum ad summum procedere
de Clericis, qui ex officio res sacras administrant;
imo de illis, aiunt aliqui, solum probare, non fieri
irregulares ad vsum suscepti ordinis, quia iam sunt
in eo officio constituti, & ad illud habent ius ac-
quisitum: nihilominus vero fieri irregulares, ne
ascendant ad superiores ordines, in quorum offi-
cio non.

Eludatur.

cio nondum sunt constituti. Sed hoc non recte dicitur, tum quia distinctio hæc applicata ad præsentem casum, nullam habet fundamentum in iure, sine quo in præsentis materia loqui non possumus; tum etiam quia constitutus in inferiori ordine, verbi gratia, subdiaconatus, etiam habet ius ascendendi ad superiores ordines, nisi illis fiat indignus: non est autem minus inconueniens, quod homo amittat hoc ius, vel quod fiat inhabilis propter obseruationem præcepti ad vsum talis iuris potius, quam ad vsum ordinis suscepti. Quæ ratio procedit etiam de laicis: nam licet non habeant officium clericale, tamen habere possunt; non ergo debent fieri inhabiles propter obseruationem præcepti simpliciter impositi, & præuenientis (vt sic dicam) eorum voluntates: in quo distinguuntur à ministris iustitiæ, de quibus infra. Ac denique per se est absurdum dicere, laicos fieri irregulares per aliquod homicidium, per quod, seruata eadem proportionem, non fieret Clericus irregularis: quia si ibi interuenit sufficiens defectus lenitatis, maiorem indecentiam inferet in Clerico, quam in laico. Itaque quando interuenit absoluta obligatio talis defensionis, hæc res magis certa videatur.

In defensione licita, non tamen ex obligatione eadem sententia iudicatur.

Idem tamen censio dicendum, quoties defensio licita est, quamuis non cadat sub obligationem, dummodo fiat cum moderamine inculpatae tutelæ. Hoc autem probandum est eodem discursu, quo vltimus in præcedenti sectione; quia irregularitas in eo casu non colligitur ex Clementina de Homicidio, neque ex antiquiori iure: ergo nulla est. Prior pars anteceditis patet, tum quia in dicta Clementina non est hoc expressum, quod requiritur in iure: tum etiam quia argumentum à contrario sensu in hac materia est inefficax, vt sæpe dictum est: tum denique quia illa Clementina non tam inducit nouum ius, quam declarat antiquum, iuxta veriorum sententiam: declaratio autem in vno casu expresso, non excludit alias in casibus, in quibus sufficiens similitudo rationis inuenta fuerit: hic autem talis ratio inuenitur, quia debemus proximum diligere sicut nos ipsos, & plusquam temporalia bona. Altera pars anteceditis probatur, tum quia in iure antiquo nullus inuenitur textus, qui specialiter de hac defensione, vel de hoc genere homicidij loquatur. Deinde fauent alia iura, quæ significant, homicidium priuatum non inducere irregularitatem, nisi sit culpabile; quæ paulo antea citauimus. Et in hoc sensu est probabile argumentum, quo multi vtuntur, quia interficiens Clericum in defensionem proximi, non incurrit excommunicationem, vt est communis sententia Innocentij, & aliorum in capitulo. Si vero, de Sententia excommunicationis. De qua videri potest Conarruias dicto numero. 4. in regula Peccatum, & Iulius Clarus verbo Homicidium, num. 29. ergo neque incurrit irregularitatem. Quamquam enim hoc argumentum à simili per se non sit efficax, tamen supposito, quod versamur in materia, in qua sine culpa non incurrit irregularitas, efficax est; ideo enim excommunicatio non contrahitur in eo casu, quia talis occisio fit sine culpa.

Conarruias. Iul. Clarus.

Vnde tandem confirmatur, quia irregularitas homicidij non contrahitur nisi per culpam, aut per spontaneam voluntatem, vt in superioribus probatum est: sed in hoc homicidio non interuenit culpa, vt supponimus, neque est spontanea voluntas: tum quia ibi non est intenta occisio, sed defensio, quæ quodammodo etiam per vim exorta est ab iniuncto aggressore. Confirmatur præterea: nam si quis inuasus ab alio, vt occidatur, aliquem vocet ad suam defensionem, & illi arma præbeat, vt se adiuet, & defendat, non incurrit irregularitatem, etiam si ille defensor occidat aggressorem, vt fatetur Nauarrus Fr. Suarez tom. 5.

Nauarrus.

numer. 212. Quia qui potest se defendere per seipsum, potest etiam per alium: ergo neque etiam ipse defensor fiet irregularis. Addo etiam, si contingat defensorem occidi ab inuasore, non propterea fieri irregularem eum, qui ipsum vocauit in suum patrocinium; quia licite id fecit, & effectus est per accidens sequutus: cur ergo solus ille, qui ex charitate defendit, erit peioris conditionis, quando victoriam obtinet, & interficit aduersarium? Et ita etiam facile soluuntur omnia, quæ contra hanc doctrinam obijci possunt. Et fateor quidem, contrariam esse communius receptam; existimo tamen introductam esse occasione verborum dictæ Clementinæ, quæ non satis à prioribus autoribus expressa videntur, quos reliqui sine maiori examine sequuti sunt; quia verba illa vix sunt fere expressa, vt Nauarrus loquitur, qui cum addidit fere, suam fere damnauit sententiam, quia capit. Is qui, de Sententia excomm. in 6. non requiritur fere expressum, sed simpliciter expressum. Eo vel maxime quod nec fere expressa sunt, neque villo modo fauentia, nisi in quadam specie, seu apparentia, vt satis declaratum, & probatum est. Quod autem Nauarrus obijcit de communi praxi, non etiam obstat, quia si quæ est talis praxis, ex prædicta opinione ortum habuit, vel etiam quia res saltem semper fuit dubia, & ideo securius indicatum est dispensationem petere, præsertim cum his in casibus vix aliquis sit securus de adhibita moderatione necessaria in tali defensione.

DISPUTATIO XLVII.

De irregularitate ex homicidio licito ob defectum lenitatis contracto.

ACTENVS diximus de priuatis homicidijs, nunc dicendum superest de his, qui autoritate publica fiunt, & consequenter iusta sunt: nam si sint iniusta, eo ipso non sunt ex potestate publica, sed admiscetur abusus ex priuata voluntate, ac potentia. Duo autem sunt modi exercendi hanc potestatem: scilicet in criminali iudicio, & in bello, & in vtroque modo possunt variæ personæ interuenire: de quibus sigillatim dicemus.

SECTIO I.

Virum iudex ferens sententiam in causa sanguinis, irregularis fiat.

Suppono in tota hac disputatione sermonem esse de persona capaci irregularitatis, vt excludam hominem non baptizatum, in quo nondum Christi membro effecto non consideratur lenitatis defectus, vt significat Innocentius I. epist. 3. capit. 3. C. Quæ similiter, 23. quæstion. 3. de quo plura disputatione 40. Hoc ergo supposito dicendum est, Iudicem ferentem sententiam in causa sanguinis, effectum secuto, irregularem fieri. Est communis resolutio, quæ probari solet ex capitulo. Sententiam sanguinis, ne Clerici, vel Monachi, &c. Ibi tamen non dicitur, laicos, qui sententiam sanguinis tulerunt, non posse fieri Clericos, sed solum vt Clericus talem sententiam non dicat, aut proferat, quod longe diuersum est; imo nec ipsis Clericis

Conclusio.

Ca. sententiam sanguinis, ne Clerici, vel Monachi.

Ppp 2 hoc